

TAPANI KILPELÄINEN

Kävelykeppi ja porkkana

Geoff Nicholson, *The Lost Art of Walking. The History, Science, Philosophy, Literature, Theory and Practice of Pedestrianism* (alkuteos 2008). Harbour Books, Chelmsford 2010. 278 s.

Kulttuuriesseistin ongelmana ovat kirjat. Kulttuuriesseisti rakentaa niistä barrikadin itsensä ja maailman väliin. Niin hän välttää kohtaamasta mitään semmoista, mitä hän ei ole kirjoista lukenut. Paikallisvärin vuoksi hän saattaa kuvailla tekstissään *camerieren* pöytänsä kiikuttamaa höyryävää kahvia, mutta sen jälkeen hän toistaa, mitä kirjoissa kerrotaan. Tuloksena on lukukelvottoman kuivaa tavaraa: kulttuuriesseistiikkaa.

Ei ihme, että kaikenmaailman flanöörit ovat saattaneet kävelemisestä kirjoittamisen epäilyttävään maineeseen. Geoff Nicholson palaa takaisin karun, luonnonvoimista mittaa ottavan liikuntamuodon alkeisiin. Vaikka Nicholson on lukenut Rousseausa, de Certeausa ja Debordinsa, hän on ennen kaikkea kävellyt eri puolilla maapalloa, talossa ja puutarhassa, selvin päin ja päihtyneenä. *The Lost Art of Walking* on suuruudenhullusta aloituksestaan huolimatta tajunnan tahdissa virtaava essee, jolta ei ole syytä odottaa ensyklopedisuutta.

I Got These Old Walkin' Blues

Käveleminen ei tunnu kadonneelta taidolta, kun Nicholson marssittaa lukijan ihmeteltäväksi sivu sivulta yhä uusia kävelemisen kulttuuri-ilmenemiä. Nicholsonin kirjoittamisen motiivina ei ole voitotella sitä, että jalkamiehet siirtyvät yksityisautoilijoiksi. Päinvastoin Nicholson etsii liennytyistä autoilijoiden ja kävelijöiden välille ja väittää kuuluvansa tilanteen mukaan kumpaankin leiriin. Sille hän ei tosin voi mitään, että viinakassia kantavassa kävelijässä on aina piristävää urheilullisuutta, joka autoilevasta kanssajoumarista puuttuu.

Nicholsonin lähestymistavan voima on kävelemisen arkipäiväisyydessä. Nicholsonilla ei ole sen paremmin piilotettua kuin julkilausuttua agendaa ajettavanaan. Siksi hän välttää terveystargumentit, ekovouhoutuksen ja kulttuuripatsastelun. Kävelyä ei ole kuntoiluksi, sillä kaloreita palaa yksinkertaisesti liian vähän, eikä maailmaa pelasteta kävelemällä. Nicholson ei edes yritä vastata kysymykseen siitä, miksi pitäisi kävellä. Hän vain kävelee, kävelee ja kävelee, joskus järjenvastaisesti.

Nicholsonin kävely-ympäristöt ovat yleensä urbaaneja. Hän huomauttaa, etteivät edes luontokävelijät pääse koskemattomaan luontoon, koska koskemattomaa luontoa ei ole (205). Nicholson on kävellyt muun muassa Mojaven autiomaassa, mutta jalkaa on otollisinta panna toisen eteen kaupunkiympäristössä. Valitettavasti Nicholson ei syvenny siihen, että kaupungissa käveleminen on paras tapa katsella naisia, ja esteettiset arvot ylipäänsä saavat Nicholsonilta yllättävän vähän huomiota, sillä hän tuntuu olevan kiinnostuneempi Iain Sinclairin Lontoo-tietämyksestä tai Guy Debordin kävelyteorioiden osoittamisesta todellisuudelle

vieraiksi kuin kävelemisestä outojen mielenmaisemien tai surrealististen pelkotilojen tuottajana.

Nicholsonin kirjan jännite syntyy siitä, että vaikka mikään hänen mainitsemansa kulttuuriluumus ei tunnu tyhjentävän kävelemisen kokemusta, hän ei voi olla etsimättä korkeakulttuurisia kävelemisen kuvauksia ikään kuin hän kaikesta huolimatta tarvitsisi kävelemiselleen perustelun. Nicholson pitää kävelemistä niin yksinkertaisena toimena, että hän hylkää yritykset rakentaa sen ympärille teoria. Teoriattomuus antaa hänelle mahdollisuuden luetella kävelemiseen liittyviä kulttuurituotteita eri aloilta, mutta juuri siksi hänen kirjastaan ei kuonnu enempää tai vähempää kuin anekdoottikokoelma.

Kirjan parasta antia ovatkin Nicholsonin omakohtaiset sattumukset. Muisteloissa siirtyillään suurkaupunkien omalaatuisista tyypeistä kävelyn ja päihteiden yhteyksiin: Nicholsonin mukaan LSD-päissään käveleminen *wasn't much fun* (53). Kävelyn ja ruoansulatuksen suhdetta Nicholson ei käsittele, mikä on hämmäntävää, sillä kävelemistä on mahdoton ajatella pohtimatta samalla suoliston pyyteetöntä työtä.

Kävellään pois

Nicholsonin kirjallinen vire saa hänet löytämään rinnakkaisuuksia kävelemisen ja kirjoittamisen väliltä. Niistä vähäisin ei ole se, että on mahdollista kävellä oulipomaisen mielivaltaisille rajoituksille alistuen, vaikka Nicholson myöntääkin, että hänen yrityksensä kävellä New Yorkissa martinilasien muotoista reittiä epäonnistui surkeasti (150). Kartalle hahmottuneet muodot muuttuivat yhdentekeviksi, kun suunniteltua reittiä oli tarkoitus kävellä. Yksi kirjan viehkouksista piilee siinä, ettei Nicholson pimitä epäonnistuneita kävelyjä lukijaltaan. Onnistunutta kävelyä ei voi suunnitella etukäteen.

Kävely on kätevin keino päästä kuulemaan rakennustyömaiden industriaaliset äänet. Se on myös bluesiin liikuntamuoto. Tällaiset mainioudet Nicholsonin käsittelyssä unohutuvat, mutta viime kädessä *The Lost Art of Walking* osoittaa, miten pitkälle pelkkä hyvä maku voi viedä kirjoittajan. Nicholsonin silkka tyyli pelastaa tasapaksun tarinoinnin, kun hän osoittaa Chaplinin elokuvat katselukelvottomiksi (195) tai vaivaantuu yrityksestä muuttaa kadunlakaiseminen postmoderniksi performanssiksi (142). Raymond Chandleriin tai J. G. Ballardin liittyvistä anekdooteista puuttuu se ihailun pohjasävy, joka tekee kirjailijamuisteloista piinallista luettavaa. Nicholson ymmärtää, ettei kirjoitustaito riitä ihailun perusteeksi.

Ihmisen ihailminen on pelkkää tyyliä puutetta. Siksi Nicholsonin kirjan rivien väleistä saattaa lukea, että käveleminen voi olla myös unettomuuteen rinnastuva metafyyssinen katkos, joka asettaa kävelijän omaan aikaansa. Kävely on myös ulkopuolisuutta.